240 (8765).

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

241 (8766) | 1958 оной октябриин 11, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Тосхон бүхэндэ—сэсэрлиг, айл бүхэндэ—палисадник

Тура городууд, тосхон деревнинүүднай жэлһээ жэлдэ ургэн ехэ, үзэсхэлэн һайхан боложо байдаг. Гоё гэгшын һайшангуудһаа захалаад, ондоошье янзын олон барилга хаа хаанагүй бүтээгдэн, шэнэ город, тосхон, шэнэ квартал, үйлсэнүүд эндэшье, тэндэшье бии боложо, нютаг нугамнай танигдахаар бэшэ болоно. Мүнөө, хүдөөдэ илгаагүй хэдэн арбан, мянган мүнхэ ногоон модод, элдэб жэмэсэй эшэнүүд таригдана. Энэ жэлдэшье ябша намаата, үрэ жэмэстэ модо һуулгаха хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, Заиграй тосхоной комсомолшууд, залуушуул хэдэ хэдэн воскресник хэжэ, һаядаа һуулгагдаха дүрбэ мянгаад модоной нүхэ малтаһан, тэдэнээ хорёолхо материал бэлдэһэн байна. Барилгын хэрэгсэл үйлэдбэрилдэг комбинат, поссоведэй гүйсэдком, элүүрые хамгаалха таһаг болон бусад зарим эмхи зургаануудай залуушуул эдэбхитэ габшагай ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Кяхтын хүдөө ажахын техникумэйхид оршон тойрондоо карагана, акациин эшэ, ондоошье модо тарижа, болбосон зохид болгоо. Тэрээнһээ гадна эндэхи багшанар, һурагшад гурбан жэлэй соёлой мүрысөөн болон социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, Мичуринай нэрэмжэтэ үйлсые бүхы дээрэнь даагаад, ногооруулан шэмэглэхэ уялга абанхай.

Тэрэшэлэн Городок хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэрээр һарын һүүлэй среда бүхэнииие городоо болбосон болгохо, арюун сэбэрые сахиха үдэр гэжэ соносхогдоод, предприяти, эмхи зургаануудаар, үйлсэ, двор бүхэндэ газаагуурхяа сэбэрлэхэ, сэсэрлиг тариха, хорёолхо хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Эрхимлэһэн коллективүүд, хүнүүдынь КПСС-эй горкомой, горсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаха юм.

Энэ мэтээр городууд, тосхонуудаа гоё һайхан болгохын тула һүүлэй үедэ горьтой хүмүүн хэгдэбэшье, «дүлиидэ гурбэн шалтаг» гэдэгтэл заримнь нютагуудаар сэсэрлиг, палисаднигтай болохо асуудалда тон ханамжагүйгөөр хандана. Дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ баримта болгон, Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түб тосхониие хараад үзэе. Эндэхи айлнуудай газаагуур, правлениин байшан, клуб, магазин гэхэ мэтын хажуугаар нэгэшье модон ургуулагдаагүй, мэльгэн тала байһаар. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Вампилов), Борьёогой сомсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов юушье мэдээгүй, обёороогүй хэбэртэй болоод, һанаа амар һуудаг.

Иимэшүү дутагдалнууд бусад аймагуудай зарим һуурин тосхонуудта бии байһаниинь редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ элирнэ.

Гэхэтэй хамта урда жэлнүүдтэ тариһан олохон эшэ модод харууһанай мууһаа шалтагаалан гэмтэһэн, хосорһон: саг дары хорёологдонгүй байжа таһара татагдаһан, хухалагдаһан; хаһа соогоо уһалагдангүй—хаташаһан; сэбэрлэгдэнгүй—тооһо шоройдо дарагдаһан ушар үзэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ эдэ алдуу дутууһаа тобшолол хэхэ шухала.

Арад зоной хэлсэдэг «алтан намар айлшалан эрьежэ ерээд», сад сэсэрлигээ һэльбэхэ, заһаха, тогтом шэнээр тариха халуун хаһа оробо. Айл бүхэнэй газаа палисадник бии болгожо, үйлсэ бүхэнэй хажуугаар мододые һуулгажа, бэе махабад бэхижүүлэлсэдэг сэсэг, набшын сэбэр агаараар хангаха зорилго бэелүүлэгдэхэнь. Тус хэмжээ ябуулгада хүн бүхэн—үбгэн залуугай илгаагүй, бултадаа—хабаадаха зэргэтэй. Эдир залуушуул, тэрэ тоодо һурагшад үүсхэл гаргажа, түрүү үүргэеэ дүүргэхэ, жэшээ харуулха ёһотой. Комсомолой, профсоюзай организацинууд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэн, толгойлхо уялгатай. Иимэ мүрысөөн айл, үйлсэ, тосхон, сомон, аймагуудай, эмхи зургаануудай хоорондо дэлгэрүүлэгдэжэ байнхай.

Таримал модод, сэсэрлигүүдтээ харууһа хангажа, һайнаар ургуулха, тэдэниие гэмтээгшэдтэй тэмсэхэ үүргэ, харюусалгые үйлсын комитет, комиссинуудта даалгаха, эдэнэй хүдэлмэриие нютагай Соведэй гүйсэдкомууд, соёл гэгээрэлэй комиссинууд эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ зорилготой.

Урин дулаан байһан дээрэнь үдэшэлэн, үглөөгүүр эртэ гү, али амаралтын үдэрнүүдтэ олоороо эмхидэн гаража, мүнөө намар модо һуулгаха, хорёолхо, һэльбэхэ гэһэн түсэбөө хаа хаанагүй заабол дүүргэе, нүхэдүүд.

Зоной туһада зорюулагдаһан энэ хэрэгые өөрөө, зүндөө бүтэхэ бэзэ гэжэ найдаад һуунгүй, хаана ямараар ябажа байһыень үдэр бүри шалгажа, шамдуулжа, шухала болоһон ушарта зохихо хэмжээ абаха гээшэ нютагай партийна организацинууд болон Соведүүдэй, колхоз, совхоз, предприяти ба эмхи зургаануудай хүтэлбэриин хүндэтэ үүргэ мүн болоно.

КПСС-эй XXI съездэ бэлэдхэлэй түлэг ябажа байгаа түүхэтэ үедэ тариһан мододнай сэл ногоон сэсэрлигүүд болон ургаад, баялигай тэмдэг, жаргалай һүлдэ болон һалбархал!

Казахстанай коммунистическэ партиин Семипалатинска обкомдо, облгүйсэдкомдо

...ондэ 40 миллион пүүд таряа тушааха, худалдаха гэһэн социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Семипалатинска областиин колхозникуудые, совхоз, РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, советскэ, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдые болон бүхы ажалшадыень амаршална. Таряа тушаалгын түсэб хоёр дахин үлүүгээр дүүргэгдэә. Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ ашагта илалтань хүдөө ажахыень дэбжээхэ талаар Коммунистическэ партиин хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада шэн габьяатаар ажаллаһанай аша үрэ мүн.

Семипалатинска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы ажалшадынь таряа бүри ехээр абадаг болохын түлөө, мал ажалаа али болохоор хүгжөөжэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудай өөрын үнэ доошолуулхын түлөө, саашадаашье хүсэ шадалаа гамнангүй оролдожо, манай ороной хүн зоной ажана байдалые улам һайжаруулхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ гайхамшаг хубитаяа оруулха бэзэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет найдана.

КПСС-эй Центральна Комитет.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевто, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловто

Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаһаар юһэн жэлэй ойтой дашарамдуулан бидэниие амаршалһанайтнай түлөө хүдэлмэришэн, таряашанай Германиин түрүүшын гүрэнэй ажалшадай зүгһөө таанадта, бүхы совет арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Һайндэрэйнгөө энэ үдэр агуухэ совет арадта үнэн зүрхэнэй, сэдьхэлэй баясхалан илангаяа ехээр хүргэхые хүсэнэбди. Дээрмэшэ гитлеровскэ фашизмые Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилһэн баатарлиг Советскэ Армиин илаһанайнь лэ ашаар манай ороной үмэнэ амгалан тайбан, демократическа замаар хүгжэхэ арга нээгдээ һэн. Тэрэнһээ хойшонхи жэлнүүдтэ бүхы совет арад бидэндэ саг үргэлжэ идеологическа, политическэ, материальна туһаламжа үзүүлжэ, республикынгаа тогтоһоор юһэн жэлэй ой хүрэтэр ехэ амжалта туйлахадамнай туһалаа юм. Энээнэйнь түлөө бидэнэр совет арадта үнэн зүрхэнэй гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада манай ажалшадай хүсэл оролдолго гаргаһанай ашаар бидэнэр Германиин Демократическа Республикада социализмын үндэһэ һуури гол түлэб байгуулаабди гэжэ Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаһаар юһэн жэлэй ойн үдэртэ омогорхон тэмдэглэхэ аргатайбди. Мүнөө манай республикын ажалшад Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин табадахи съездын табиһан гол шухала экономическа зорилгые бэелүүлхын түлөө угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлжэ байна. Энэ гол зорилгонь ямар бэ гэхэдэ, эдеэ хоолой болон үргэн хэрэглэмжын эд товарнуудай бүхы гол шухала янзануудай хүн бүхэндэ хүртэсөөр Баруун Германиие ойрын гурбан жэлдэ хүсэжэ, урдань гараха гэһэн зорилго болоно. Социализмые түсэбэй ёһоор байгуулжа, гурбадахи табан жэлэй түсэбэй агуухэ зорилгонуудые бэелүүлжэ, бидэнэр империалистическэ хүсэнүүдэй эзэрхэжэ байһан Баруун Германиин байдалда орходоо ниитын социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байһые эсэслэн харуулжа шадахабди.

Танай гүрэнэй эб найрамдалта политика ябуулдагай ашаар, хоорондоо холбоотой социалистическэ гүрэнүүдэй ахадуугэй лагериин нэгэдэлые бэхижүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргадагайтнай ашаар социалистическэ лагерьһаа ондоошье гүрэнүүдэй дунда Германиин Демократическа Республика улам хүндэтэй болоожо байна. Германитай эбэй договор баталха тухай хэлсээ эхилхэ гэһэн Германиин Демократическа Республикын правительствын һүүлшын дурадхалые хэлсээ хэхые эрмэлзэгшэ Германиин өөрыншье, мүн хилын саанахишье эб найрамдалда дуратай хүнүүд дэмжээ. Энэ дурадхал Германиие амгалан тайбан демократическа гүрэн болгон нэгэдүүлхэ гэһэн үндэһэ яһатанаймнай агуухэ зорилгые бэелүүлгэдэ зорюулагданхай. Манай дурадхалнуудые Советскэ правительствын бүрин дэмжэлгэ Германиие нэгэдүүлэн хүгжөөхын түлөө манай хэжэ байгаа тэмсэлдэ ехэ туһаламжа болоожо байгаа юм.

Германиин Демократическа Республика эб найрамдалай болон социализмын агуухэ лагериин зэргэнүүдтэ бата бэхи оршон байна. Манай арад советскэ хүнүүдтэй, социалистическэ бусад гүрэнүүдэй арадуудтай таһаршагүй нягта хани барисаатай. Советскэ Союзай толгойлдог социалистическэ лагериин иимэ бата бэхи нэгэдэлтэй байгаа сагта эб найрамдал тогтонижорхо, социализм улам амжалтатайгаар байгуулагдаха юм.

Таһаршагүй нягта Германо-Совет хани барисаан мандаха болтогой!

Манай хамтын тэмсэлые толгойлжо байһан Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ парти болон Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ парти мандаха болтогой!

Социалистическэ лагериин гүрэнүүдэй таһаршагүй нягта нэгэдэл мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаг!

Германиин Демократическа Республикын Президент ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК.

Германиин Демократическа Республикын Премьер-министр ОТТО ГРОТЕВОЛЬ.

Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин Нэгэдэхи секретарь ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТ.

Берлин, 1958 оной октябриин 8.

ТҮРҮҮ ХОНИШОДҺОО ЖЭШЭЭ АБАГТЫ!

Үсэгэлдэр, октябриин 10-да республикын хонишодой зүблөөн нээгдэбэ.

„Республикын колхоз, совхозуудта хонин ажал хүгжөөхэ талаар 1958 ондо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн, мүн саашанхи зорилгонууд тухай" Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. В. Желтый элидхэл хээ.

Энэ зүблөөндэ хабаадагшадай хөөрөөн доро толилогдобо

Абаһан уялгаяа дүүргэхэбди

Би хонин ажалда хүдэлһөөр 27-дохи жэлээ болоожо байнаб. Тиимэһээ хони хайшан гэжэ харууһалха, ямар аргаар эдеэлүүлхэдэ хүшэ һайнтай байдаг тухай һайса мэдэдэг болонхойб.

Энэ жэл 630 толгой эхэ хони даажа абаад, харууһалжа байнаб. Шэнэ хурьгалха зуһаг хонидто илангаяа ехэ анхарал хандуулнаб. Юундэб гэхэдэ түрэхэ хонидоо зун, намар эртээнһээ һайнаар эдеэлүүлхэдэ, томо бэетэй, шэрхи хурьгадые гаргадаг. Тэрэшэлэн хүшэ һайнтай хонидой һүтэй байдагынь мэдээжэ юм ааб даа. Тиимэһээ һая гараһан хурьгад түргэн тобиржодог, түлжэхэдөө һайн нооһотой болодог.

Зунай сагта хонидые намнангүй, аян соонь харюулхада һайн байдаг, нэгэ газарта тогтожо эдеэллэхэдэ—харюулжашье ябаһан хүндэ амар, өөһэдөөшье балай эсэдэггүй бшуу. Үдэрэй халуунда һэбшээ, һүүдэртэй газарта гү, али голой эрьедэ хонин ехэ дуратайгаар бэлшэдэг.

Үбэлдөө эхэ хонидые муугаар харууһалжа, дутамагаар эдеэлүүлхэдэ—ехээр туража, хурьгадынь өөдэгүй байхаһаа гадна, үһэ нооһонь гутадаг. Энээниие эртээнһээ хараада абажа, үбһэ тэжээлээ элбэг хүрэхөөр бэлдэдэгбди.

Үнгэрһэн 9 һара соо 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнабди, жэлэй дүүрэтэр бүхы уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди.

А. Курикалова, Кударын аймагай «40 лет Октября» колхозой ахалагша хонишон.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл туһална

Бага наһанһаа хойшо хони харууһалха, адуулха ехэ дуратай хүм. Тиимэһээ долоодохи класс дүүргэмсээрээ, колхозойнгоо отарада хүдэлхээ ошоо һэм. Мүнөө хоёрдохи жэлээ 283 толгой эхэ хони харууһалнаб.

Даажа абаһан хонидоо тобир тарган байлгажа, нооһо ехээр абахын тула аха заха хонишодой дүй дүршэл халан абахые оролдогшоб. Мүн ажалдам колхозой зоотехник нүхэр Чекин ехэ туһа хүргэнэ.

Дүршэлтэй хонишодой мэргэжэлые, зоотехнигэй заабариие хараадаа абажа, зунай халуунда хонидоо бэлшээридэ эртэ гаргаад, үдэрэй халуун болоходо үндэр һэбшээтэй газарта гү, али Хёлго мүрэнэй эрьедэ хоргоодог байгааб. Намарай һэрюунэй ерэхэлээр сабшалан дээрэ адуулаад, саашадаа ороһо таряанай полидо бэлшээнэб.

Эдэ бүгэдын ашаар түрүүшын амжалта туйлагдаад байна. Мүнөө жэл хонин бүриһөө 3 килограмм 500 грамм нооһо хайшалха гэһэн уялгатай байбал, тус бүриһөөнь 3 килограмм 800 грамм, нэгэдэхи классай нооһон абтаа.

Тэрэшэлэн 100 эхэ хонинһоо 98 хурьга абаад байнаб. Энэ жэлэй ноябрь, декабрь һарада нилээд олон хонин хэнзэлхэ юм. Тиигэжэ алдарта партиингаа XXI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын тула абаһан уялгаяа нэрэтэй гүрэтэйгөөр дүүргэхэб.

Г. Некипелова, Бичурын аймагай «Победа» колхозой хонишон.

4,5 килограмм нооһон абтаа

Нүхэртээ хамта 4-дэхи жэлээ хони хаража байнхайбди. Отарадамнай 700 толгой эрье хонид.

Жэлэй дүрбэн сагта хонидоо оролдосотойгоор харууһалхада шанартай, ехэ нооһо үгэдэг, мяхалиг, тарганшье байдаг. Илангаяа хабарай, зунай, намарай сагта бэлшээрээ зүбөөр хэрэглэн, хонидые шадаал һаа удаан бэлшээжэ, уһа, хужараар дутаангүй ябуулхада хүшэ шадал һайнтай болодог. Тиигээд тарган шадалтай хонид ямаршье хүйтэн үбэлэй болоо һаа, хүшэеэ табингүй гарадаг. Үбэлэй түргэн хүйтэндэ хонидто һайхан үбһэ, таряа талханай зүйл эдюулхэдэ һайн. Зарим хонидойнгоо турахаяа һанахаданъ илгажа, тусгаарлан харууһалдаг байнабди. Тиигээд эжэлээ хүсэхэ болоходонь ондоо хонидтой ниилүүлэгдэдэг.

Бэлшээрэе хэһэгүүд болгожо хубаагаад, 4—5 хоногоор һэлгүүлжэ адуулдаг заншалтай болонхойбди.

Нёдондо жэл түсэбэй ёһоор хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха байһан аад, 4 килограмм 350 грамм абаа һэмди. Энэ жэл хонин бүриһөө 4,5 килограмм һайн шанартай нооһон хайшалагдаа.

Б. Бадмаев, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Торнин аймагай Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой залуу хонишон комсомолец Владимир Цыренов шадамар бэрхэ ажалаараа суурханхай. Мүнөө нүхэр Цыренов республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ ерээ. **Зураг дээрэ:** В. Цыренов хонидоо адуулжа ябана.

А. Мантаевай фото.

КПС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ

Хони үсхэбэрилгөөр, нооһо абалгые дээшэлүүлгээр республикын аймаг, колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1958 оной 9 һарын дүнгые хаража үзээд, **КПСС-эй обком, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:**

1. **Иволгын аймагта** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Эрдыниев,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Врублевская,** хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр **Денисенко)** дамжуулгын Улаан туг 5000 түхэриг нэгэдэхи шантайгаар барюулха. Тус аймаг гүрэндэ нооһо тушааха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэөд, хонидойнгоо тоое 16,2 процент олошоруулаад, 100 эхэ хонин бүриһөө олон хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,1 килограмм нооһо хайшалжа, нёдондонойхиһоо 420 грамм ехэ нооһо толгой бүриһөө абаа, тиигэжэ нооһо үйлэдбэрилхэ түсэбөө 109 процент дүүргээ.

2. **Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхоздо** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Семенов,** партийна организацинь секретарь нүхэр **Базаргармаев,** зоотехник нүхэр **Бадмаев)** дамжуулгын Улаан туг 2000 түхэриг нэгэдэхи шантайгаар барюулха. Энэ колхоз нооһо хайшалха жэлэйнгээ түсэб 132 процент дүүргэә, хониноойнгоо тоое 30,5 процент олошоруулаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа түлжүүлээд, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,28 килограмм нооһо хайшалаа.

3. **Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Цыденов,** парторганизацинь секретарь нүхэр **Санжиев,** зоотехник нүхэр **Жалсараев)** дамжуулгын Улаан туг 1500 түхэриг хоёрдохи шантайгаар барюулха. Колхоз гүрэндэ нооһо тушааха, үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэә, хонидойнгоо тоое 27,7 процент олошоруулаад, 100 эхэ хонин бүриһөө олон хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,37 килограмм нооһо хайшалаа.

4. **Бичурын аймагай «Победа» колхоздо** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Лобанов,** парторганизацинь секретарь нүхэр **Некипелов)** дамжуулгын Улаан туг 1000 түхэриг гурбадахи шантайгаар барюулха. Энэ колхоз нооһо хайшалха, мүн гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэә, хонидойнгоо тоое 23,3 процент олошоруулаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалжа, нёдондонойхиһоо 800 грамм ехэ нооһо хонин бүриһөө абаа.

5. **Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо** (директорынь нүхэр **Попков,** парторганизацинь секретарь нүхэр **Гармаев)** дамжуулгын Улаан туг 2000 түхэриг шантайгаар барюулха. Тус совхоз нооһо хайшалха түсэбөө 117,1 процент дүүргэә, хонидойнгоо тоое 48,4 процент олошоруулаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,07 килограмм нооһо хайшалаа.

Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференци

ТАШКЕНТ, октябриин 9. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференци октябриин 9-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Үдэрэй пленарна заседани дээрэ зүбшэхэ зүйлэй түрүүшын асуудал—Ази, Африкын элдэб оронуудта литература болон соёл культурын хүгжэлтэ ба хүн түрэлтэниие хүгжөөхын, колониализмда эсэргүүсэн үндэһэ яһатанаа бэеэ даанхай байдалтай болгохын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөө, эб найрамдал мандуулхын түлөө тэмсэлдэ литература, соёл культурын дүүргэдэг үүргэ гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Иорданиин уран зохёолшо Абу-Сальм түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, Иорданиин арад зоной сүлөөрэлгын тэмсэлдэ зохёолшодой оруулһан хубита тухай хөөрэбэ.

Ази, Африкын түрүү литература сүлөөрэлгын, арад зоной шэнжэтэй, тэрэ эб найрамдалай хэрэг хамгаална гэжэ Турциин уран зохёолшо Назим Хикмет хэлэбэ. Тусхайлбал, Турциин түрүү литература эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түрүү үзэл бодолнуудые арад зоной дунда нэбтэрүүлнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Мүн Кипрын делегат Антиас Тефкрос, Абдель Хафиз Аббу (Нигери), Мохи Эд-Дин Сабир (Судан), Прамудья Ананта Тур (Индонези) болон бусад үгэ хэлээ.

Ташкентдэ болоожо байгаа конференци Ази, Африкын арадуудай һаналаа улам нэгэдүүлхэ хэрэгтэ, хоёр түбиин уран зохёолшодой хоорондо бүри нягта харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ гэжэ үгэ хэлэгшэд нэгэн дуугаар тэмдэглэбэ.

Ким Ир Сенэй эльгээһэн амаршалгын телеграмма заседани дээрэ уншагдаа. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна даабариие саг болзор соонь шалганабди

Партийна даабари коммунистнуудай хүмүүжэлгэдэ тон ехэ удхашанартай. Тиимэhээ манай колхозой партийна организаци энэ шухала хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг юм.

Манай партийна организаци 43 коммунистhаа бүридэдэг. Коммунист бүхэн партийна даабаритай. Тэдэнэй олохонинь даабаряа саг болзортонь hайнаар дүүргэдэг.

Манай колхоз жэл бүри ниитынгээ адуу малда үбhэ тэжээл багаар бэлдэгдэдэг байhан юм. Энээнhээ боложо үбэлжэлгын үедэ бэрхэшээл тохёолдодог, малhаа ашаг шэмэ багаар абтадаг байгаа.

Колхозой партийна организаци «Уhалууриин арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэхэ хэмжээ-ябуулга» гэhэн асуудалаар комплексно дүрбэн бригадада элидхэл хэхэ партийна даабари агроном-коммунист А. И. Пахиркодо үгтэhэн байна. Тэрэ коммунист партийна даабаряа hайнаар дүүргээ. Мүн нүхэр А. И. Пахирко энэ асуудалаар КПСС-эй Кударын айкомой зарлаhан пропагандистнарай семинарта, Кировэй болон Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудай нэгэдэмэл партийна суглаан дээрэ лекци уншаhан байха.

Комплексно бригада бүхэндэ партийна группа эмхидхэгдэнхэй. Гурбадахи комплексно бригадын партийна группын коммунист Бадмажап Ранжуровай ажалые тэмдэглэмээр. Энэ жэлдэ ган гасуур боложо, силостэ орохо ургамалнуудай ургаса өөдтэй абтаагүй. Бригадын коммунистнар сугларжа, энэ шухала асуудал зүбшэн хэлсээд, тусхай звено эмхидхэжэ, хээрын ногоогоор силос дараха партийна даабари коммунист Б. Ранжуровта үгэhэн байна. Тэрэнэй звено 7 үдэрэй туршада 450 тонно силос хээрын ногоогоор бэлдээ hэн. Энэнь Сагаан Чулуутайдахи отарын хонин бүхэндэ 2 центнер силос хүртэнэ. Тэндэхи группарторг Сосор Ранжуров партийна даабаряа хаhа саг соонь дүүргэдэг. Үбhэ хуряалгын эхилээдүй байхада нүхэр С. Ранжуров Сагаан Чулуута тосхоной залуушуулые суглуулаад, «үбhэ тэжээл бэлэдхэлдэ залуушуулай эдэбхи үүсхэл» гэhэн элидхэл хээ юм. Базар Галдановай хүтэлбэрилдэг звенодо олонхинь залуушуул байhан юм. Тус звено 48 га газарта 1100 центнер үбhэ тэжээл бэлдээ. Харин нёдондо жэл эндэhээ миил 120 центнер үбhэ абаhан байгаа.

Шарагол тосхондо долоон жэлэй hургуули, сельпо, почта, больница гэхэ мэтэ эмхи зургаанууд бии. Партийна организаци интеллигенциие ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хабаадуулха асуудалда анхаралаа хандуулна. Партийна организациин даабаряар Шараголой 7 жэлэй hургуулиин директор нүхэр Кривошейн колхознигуудай урда хэмэл одон тухай hонирхолтой лекци уншаа. Интеллигентнэрэй дундаhаа 28 агитатор ганса колхозой центртэ хүдэлнэ. Хүдөөгэй библиотекые даагша Александра Осинцева партийна организациин даабаринуудые hайнаар дүүргэдэг. Колхознигуудай дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ багшанар М. Бабыкина, Е. Богданова гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Коммунистнуудта партийна даабари үгэхэдөө тэдэнэй мэргэжэл шадабариинь; эрдэм номыень хараада абтадаг. Залуу hаалишан Мария Бабыкина hаалишадай дунда агитатораар хүдэлнэ. Энэ нүхэр үнэн сэхэ ажалаараа hаалишадта үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Урдань энэ фермын олон hаалишад абаhан уялгануудаа муугаар дүүргэдэг байгаа. Гээгдэжэ ябадаг hаалишан Даша Аносовае түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэhэн даабари партийна организаци нүхэр Бабыкинада үгэhэн юм. Түрүү hаалишан коммунистка нүхэр Бабыкина энэ даабаряа нэрэтэй солотойгоор дүүргээ. Мүнөө нүхэр Аносова фермэ дээрэ хоёрдохи hуури эзэлнэ. Жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1500-гаад литр hү hаагаад, өөрынгөө хани Бабыкинаhаа багашагаар гээгдэжэ ябана.

Коммунистнуудай партийна даабаринуудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байhан тухай асуудал партийна суглаан, бюро дээрэ хэлсэгдэдэг. Даабаринуудаа муугаар бэелүүлдэг коммунистнуудта шанга эрилтэ табигдана, хэмжээн абтана. Колхознигуудай культурна эрилтэ хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ гэжэ колхозой түрүүлэгшэ А. Н. Соковиковто заагдаhан байна. Малшадай дунда нүүдэл наймаан муугаар эмхидхэгдэнэ. Партийна суглаан энэ асуудал хэлсээд, сельпогой түрүүлэгшэ коммунистка А. С. Красиковас магазинуудай хүдэлмэри эрид hайжаруулхыень уялгалаа.

Сагаан Чулуутайн комплексно бригадын бригадир Эрдэни Гомбожапович Ломбоцыренов тосхоной культурна эрилтые хүсэд хангаха партийна даабаритай байhан юм. Теэд тэрэ нүхэр даабаряа муугаар дүүргээ. Бригадын клуб заhагдаагүй, соведынь муугаар хүдэлөө. Тиимэhээ партийна суглаан нүхэр Ломбоцыреновэй тоосоое шагнаха баатай болоhон байна. Тэрэнэй hүүлээр ажалынь hайжаржа эхилээ.

Коммунистнуудай партийна даабаринуудаа ямараар дүүргэжэ байhые партийна организациин секретарь, группаргнууд саг үргэлжэ шалгажа үзэдэг, тэдэнэртэй хөөрэлдөө хэдэг.

Партиин XXI съездые ажалай амжалтаар угтахын тулада колхозой коммунистнууд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна. Гүрэндэ hү тушааха түсэбөө колхознай үлүүлэн дүүргээ. Агуусхэ Октябриин 41 жэлэй ой болотор гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө сүм дүүргэхэ уялга абааб-ди. hаалишад урид абаhан уялгануудаа хаража үзөөд, шэнэ уялгануудые абажа байна. Съездын хүндэлэлдэ абаhан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы колхознигуудые партийна организациин элсүүлхэнь лабтай.

Н. Якимов,
Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Мария Луфертовна Конечных Бичурын совхоздо 4-дэхи жэлээ гахайшанаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Конечных 150 гахай шахаха зуураа, толгой бүриин шагнүүрые үдэр бүри 700 граммаар нэмэнэ. Зураг дээрэ: М. Л. Конечных гахайнуудаа уhалжа байна. А. Мантаевай фото.

Тарган мал тушаагдаа

«Эрдэм» совхозой бэлшээн таргалуулха нэгэ гүүртын ахалагша адуулгашанаар 4-дэхи жэлээ ажаллажа байнаб. Энэ үе соо мал харюулхадаа элдэб бэрхэшээлнүүдые дабан гарааб.

Үнгэрhэн жэлдэ минии харууhалhан малые гүрэндэ тушаахадань тобир тарганууд байжа, эгээл эрхим сэгнэлтэтэйгээр абтаа hэн. Харин энэ жэлдэ харууhалhан малнуудни бэеынгээ шэгнүүрые сүүдхэ соо дунда зэргээр 850—900 граммаар нэмээжэ, намайе ехэтэ баярлуулаа. Теэд баярланшьегүй яахабиб. Эндэhээл ажалаймни үрэ дүн харагдааха юм.

Үнгэрhэн шэмэрүүн хүйтэн үбэл харууhалдаг малаа тобир тарганаар ондо оруулхын тула манай гүүртынхид яhала оролдоhон юм. Бэлэдхэhэн үбhэ тэжээлээ гамтайгаар, зүбөөр хубааридажа малдаа эдюулхын, тэдэнээ бэлшээридэ ябуулхын тула ехэнхи hаналаа табидаг hэмди. Тиихэдээ малаа үдэр бүри 5 час соо бэлшээридэ ябуулхаhаа гадна, нэгэ хашарагта 500 грамм үбhэ, 1,5 килограмм hолоомо, хахад килограмм зеленко болон бусад шэмэтэ тэжээл эдюулдэг байгаабди. Үдэрынь хоёр дахин уhалагдадаг hэн. Тиигэжэ харууhалхадамнай малнай үшөө февраль hарада сүүдхэ соо дунда зэргээр 300—350 граммаар, апрель hарада 480 гаран граммаар нэмэжэ байhан юм. Харин дулааржа, ногооной ургажа эхилхэдэ малнай hайнаар үбэлжэhэн туладаа бүришье түргөөр таргалаа. Тиигэжэ август hарада сүүдхэ соо 800—900 граммаар нэмэжэ, гүрэндэ тушаахадамнай дундаhаа дээшэ шадалтайгаар бүхы малнай абтаа hэн.

Мүнөө намда 209 толгой буруу, хашарагууд даалгагданхай. Эдэнээ мүнөөнhөө эхилжэ hайнаар харууhалаад, үбэлжэлгын үедэ нэгэшье толгой тураангүйгөөр ургыта хабараа угтаха ёhотойб. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ хашараг, буруудайнгаа шэгнүүриие үбэлэй үедэ сүүдхэ соо тус бүридэнь 400—450 граммаар, зунай үедэ нэгэ килограммаар нэмээжэ байхаб гэжэ үгэеэ үгэнхэйб. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ байhамни лабтай. Юуб гэхэдэ, мүнөө малаймнай байра hайса дулаалагдажа, үбhэ тэжээл элбэг хүрэхөөр бэлэдхэгдэнхэй.

Б. Бимбаев,
«Эрдэм» совхозой 5-дахи отделениин ахалагша адуулгашан.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэхэбди

Манай колхозой үүлтэртэ үнеэдэй hаалиин гүүртынхид мүнөө жэл үнеэн бүриhөө 1050 литр hү hааха түсэбтэй аад, 1200 литр hааха гэhэн социалистическэ уялга абаhан байна.

Жэлэй эхинhээ хойшо абаhан уялгаяа дүүргэхын түлөө hаалишаднай шангаар тэмсээ. Үнгэрэгшэ 9 hарын дүнгөөр hаалишад үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hаажа, колхоз соогоо түрүү hуури эзэлээ. Гүүртын эрхим hаалишан Бальжима Хортоповна Бадмаева колхозой hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараба. Нүхэр Бадмаева 9 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1367 литр hү hаажа, абаhан социалистическэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэбэ. Тэрэшэлэн hаалишад Д. Бубеева, Д. Шагжиева гэгшэд хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байнхай.

Шэнэ жэл гаратар үшөө 3 hара үлэбэ. Эдэ hарануудта hү ехээр hааха арга боломжо манда бии. Юуб гэхэдэ үнеэднай тарянай полидо бэлшээгдэжэ, тэжээлээр дуталданагүй. Иигэhээр үнеэд дулаан байрада оруулагдажа, үбhэ, зелёнко, силос болон концентрат эдихэ юм. Тиигэбэл зунайхиhаа дутуугүйгөөр hүн hаагдаха.

Партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод байхадаа, бидэнэр абаhан уялгаяа Советскэ Конституциин hайндэр болотор дүүргээд, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриhөө адагынь 50 литр hү түсэбhөө гадуур hааха зорилготойбди. Тэрэнээ дүүргэхэ байhамнай лабтай.

Д. Бубеева,
Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша hаалишан.

Профсоюзуудай үүргэ дээшэлүүлэ

(Профсоюзай эдэбхитэдэй республиканскэ суглаанhаа)

Профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан Улан-Үдэдэ hаяхан болобо. «КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездэ бэлэдхэхэтэй хамта, профсоюзай организацинуудай бэелүүлхэ зорилго» гэhэн асуудалые суглаанда хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар Бурядай АССР-эй Облпрофсоведэй түрүүлэгшэ **В. И. Шевченко** элидхэл хээ.

— КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумhээ хойшо профсоюзай организацинуудай хүдэлмэри нилээд hайжараа, үйлэдбэридэхи тэдэнэй нүлөөн ехэ болоо. Профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ элсүүлнэ. Энээнэй ашаар совнархозой мэдэлэй предприятинууд продукци бүтээн гаргаха 9 hарынгаа түсэб сентябриин 25-да — болзорhоонь урид дүүргэбэ,— гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Сэмбын фабрика, Зэдын вольфрамай комбинат, паровозо-вагонно завод, «Механлит» завод, мяха-консервын комбинат болон бусад зарим предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Мүнөө республикын предприятинуудаар, РТС, МТС, совхоз, колхозуудаар КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй долгин улам эршэтэйгээр эбхэрнэ. Бүхы зүйлөө эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэhэн hайшаалтай үүсхэл Сэмбын фабрикынхид гаргаад, энээниень профсоюзай Областной соведэй президиум дэмжэhэн байна. Энэ мүрысөөндэ оролсоhон коллективүүд шэнэ, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

— Манай заводойхид, — гээд ПВЗ-гэй завкомой түрүүлэгшын орлогшо **Курочкин** эхилбэ,— продукци үгэхэ 8 hарынгаа түсэб 106,1 процент дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 2 паровоз, 2 пассажирска вагон заhабарилба. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай Центральна Комитедэй сентябриин Пленумэй тогтоолые манай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ехэ баяртайгаар угтаа. Болохоёо байгаа съездын хүндэлэлдэ заводоймнай хүдэлмэришэд ехэ уялгануудые абаhан байна. Энэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 12 миллион түхэригэй продукци үгэхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Абаhан уялгануудаа гүйсэдхэхын түлөө тэмсэл заводой бүхы цехүүдээр эхилэнхэй.

Түмэр замай 4-дэхи отделениин райпрофсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр **Кривонос** иигэжэ хэлэбэ: КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын лэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, респу түмэр замшад ажал хүдэлм амжалта туйлахын тула б байна. Харгы замай 13-дахи хеэ холбооной 6—7-дохи дис нуудай хүдэлмэришэд мүры түрүү hуури эзэлэнхэй.

Ажалай эмхидхэл, тэрэнэй шые зүбөөр түсэблэхэ асууда та мяха-консервын комбина лэдбэриин саг үргэлжын зүб түрүүлэгшэ **А. Шестаков** то хэлэбэ. Энэ асуудал комбина хүүдтэхи үйлэдбэриин зүбл дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, э хэмжээн абтаhан байна. Г хамта комбинадай зарим це хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэрин лөөе тоохогүй, энэ хэрэгтэ хэрэгээр хандаха ябадал га гэжэ нүхэр Шестаков шүүм

Зүүн Сибириин түмэр з 4-дэхи отделениин хүдэлмэр дутуу дунданууд тушаа сов зой хүдэлмэрилэгшэ **Атриков** Түмэр замшадай зэмээр Тим цементын завод, Галуута Н рудоуправлени хэдэн зуун сентябрь hарада дутуу аба үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэж дабагүй.

Паровозо-вагонно заводой х мэрhэн **Рычков** үгэ абажа, союзай областной соведэй худ ридэхи дутуу дунданууды хү шүүмжэлээ.— Областной со хүдэлмэрилэгшэд предприя даар ябахадаа, гансал заво нютагай комитедэй хүдэлмэр шэдтэй уулзаад, цех, участог хүрэдэггүй, хүдэлмэришэдтэй рэлдэдэггүй. Тиигээд тэдэнэр лэдбэри hайса мэдэнэгүй, профсоюзна организацинуудта дорхой туhаламжа үзүүлнэгүй бэ.

Шулуутайн леспромхозой хүд ришэдэй амжалта тухайда лес хозой директор нүхэр **Түгүт** дорхойгоор хөөрэбэ. Энэ леспр зохид модо шэрэхэ 9 hарынга сэб 105,9 процент дүүргэжэ, т hөө гадуур 60 мянган шахуу метр модо ороной барилган эльгээгээ. Мүнөө эндэхи мо партиин ээлжээтэбэшэ XXI дын хүндэлэлдэ модо бэлэдхэ лэйнгээ түсэб декабриин 20 б дүүргэхэ уялга абанхай.

Суглаан дээрэ горпищет хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Чердо ВЛКСМ-эй обкомой секретар хэр **Заиграев**, багша нүхэр Ж**лова** болон бусад хэдэн хүн лээ. Зүбшэн хэлсэгдэhэн а лаараа профсоюзай эдэбхи суглаан дэлгэрэнгы тогтоол ба.

Плакат-газетэ гаргагдаба

Буркоопсоюзай правлени, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком «Советскэ худалдаа наймаа hайжаруулхын түлөө» гэhэн плакат-газетэ хэблэн гаргаба. Энэ газетэдэ республикын түрүү ангуушадай зүблөөндэ хабаадагшадай абаhан хандалга толилогдонхой.

Хандалга соонь ангай арhа гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые 200 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ, 1958 оной эсэс болотор ангай 6 фермэ шэнээр байгу республикын ангай ажахын мэришэд уряалагдана. Гадна та ангуушад Мунконов, Сор ков, Леман гэгшэдэй дүй дурш лилогдоhон байна. Кабанскын играйн сельпонуудай хүдэлмэ шэдэй хүдэлмэри hайшаагдан

Энэ плакат-газетэ республ най аймагуудаар тараагдаж бэ.

Д. Колм

Хонин ажалаа түргөөр хүгжөөхын түлөө

Ж. ГАРМАЕВ, партиин Курумканай айкомой секретарь

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Курумканай аймагай ажалшад хонин hүрэгөө хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа.

hүүлэй гурбан жэлэй туршада аймаг дотор хониной тоо хоёр дахин шахуу олошоруулагдаа. Хэрбээ 1955 оной январиин нэгэнэй байдалаар 55800 толгой хонин байгаа hаа, мүнөө 103200 хүргэгдөө. Ондоогоор хэлэхэдэ, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 100 хонин хүртэнэ.

Хурьгадые абаха, түлжүүлхэ хүдэлмэри урдынхиhаа hайжаруулагдаа. Нёдондо аймаг дотор 100 хонин бүридэ 89,2 хурьган абтаа hэн. Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 100 хонин бүриhөө 98,4, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 96,4 хурьган абтаа юм. Харин энэ жэлдэ үбэлтэй, хабарай эртын түл абалгада 100 хонин бүриhөө 83, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо—92,2 хурьган абтаа.

hүүлэй жэлнүүдтэ эхэ хонидой тоо толгойе олошоруулха талаар гөрьтой хүдэлмэри хэгдээ. 1956—1957 оной туршада эхэ хонидой тоо 7,5 процентээр олошоруулагдажа, хонин hүрэгэй 40 процентнь болгогдоо.

Хонидойнгоо түргэнөөр олошоржо байhан үедэ үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри анхаралтайгаар ябуулагдана. hайн үүлтэрэй, ноохо ехэтэй эхэ, эрье хонид илгагдан үүсхэбэрилэгдэнэ. Имагтал 4-дэхи, 5-дахи классай хонид гүрэндэ тушаагдадаг байна. Иигэжэ жэл бүри хониной мяха ехээр абажа, гүрэндэ тушаанабди. Жэшээнь, нёдондо урзанданайхида орходоо 1900 центнерээр ехэ мяхан абтаа hэн.

Мүн колхозууднай ноохо абалгаар муу бэшэ дүн туйлаа. 1955 ондо аймаг дотор 863 центнер гэхэ гү, али эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 80 килограмм ноохон абтаа, дунда зэргээр хонин бүриhөө 1,9 килограмм хайшалагдаа. Тэрэ жэлдэ абтаhан ноохоной миил 2 процентнь нарин, 29 процентнь нарибтар байгаа бшуу. Харин үнгэрэгшэ жэл эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 194 килограмм ноохон абтаад, хонин бүриhөө 2 дахин ехээр хайшалагдаа. Бүхы ноохоной 80 процентнь нарин, нарибтар болгогдоо. Гадна шэрүүн ноохотой хонид үгы болонхой.

Энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо бүри ехэ ноохон абтаа. Түсэбэй ёhоор аймагай колхозуудта 2450 центнер ноохон абтаха аад, 2482 центнертэ хүргэгдэбэ. Гүрэндэ ноохо худалдаха түсэб 131,8 процент дүүргэгдээ. Тиигээдшье ноохоноймнай 45 процентнь нарин, хахадынь нарибтар болоо. Эдэ баримтанууд дээрэhээ хаража үзэхэдэ, hүүлэй гурбан жэлэй туршада ноохо абалга аймагай колхозуудта 2,8 дахин, нарин, нарибтар ноохон — 7,6 дахин ехэдхэгдээ. Ленинэй, Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд ноохо абалгаар шалгарна.

Аймагаймнай зарим эрхим хонишод хонинhоо бүри ехэ ноохо хайшална. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод Жамбал Бадмаев, Ойдоп Очирова гэгшэд 1700 толгой эрье хонидой тус бүриhөө 5,5 килограмм ноохо хайшалаа. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Эренжид Надмитовагай отарын 1120 эрье хонидой толгой бүриhөө 5,7 килограмм, Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Гасаран Бубеевэй 400 толгой эрье хонидой тус бүриhөө 4,05 килограмм ноохон хайшалагдаhан байха юм.

Хонидые олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха хэрэгтэ хонидые оролдосотойгоор, шанартайгаар үрэжүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Тиимэhээ колхозууднай энэ шухала хүдэлмэридэ тон hайнаар бэлдэхэ гэжэ оролдодог. Үрэжүүлгын эхилхэhээ хахад hара урда тээ эхэ хонидые хурьгадhаань hалгаад, тунга hайн бэлшээридэ ябуулжа, хүшэ шадал оруулдаг, амаруулдаг байха юм. Эхэ хонид үрэжүүлгын эхилхэдэ hайжараад, шадалтай болоод байдаг.

Манай колхозуудта хусануудые зүбөөр, hайнаар байлгаха тухай ехэ анхарал табигдадаг. Колхозой зоотехнигүүдэй табиhан рационой ёhоор, хусын онсо шанар, үүлтэр хараада абан, түхэреэн жэл соо hайн тэжээлдэ байлгагдадаг гээшэ. Иигэжэ бүхы хусануудnай тобир тарган, шэгнүүр ехэтэй, ноохо hайнтай байдаг. 80—110 килограмм шэгнүүртэй, 10—15 килограмм ноохо үгэдэг грозднёнско, советскэ меринос, алтайн үүлтэрэй хусанууд колхозуудтамнай олон. Эдэ гол хусануудhаа гадна колхоз бүхэндэ хүгтэй хусанууд илган бэлдэгдэдэг.

Аймаг дотор имагтал искусственна үрэжүүлгэ хэрэглэгдэдэг болонхой. Колхозуудта искусственна үрэжүүлгын 21 пункт хүдэлөө. Тусхай курса гараад, хонишод өөhэдөө техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлөө.

Эдэ бүгэдын ашаар үрэжүүлгын хүдэлмэри эмхитэй hайнаар үнгэргэгдэнэ. Энэ жэлдэ колхозуудта 38665 толгой эхэ хонид үрэжүүлэгдэхэ аад, мүнөө 38639-ниинь үрэжүүлэгдэбэ. Тиигээдшье үрэжүүлгын станциhаа эрхим шанартай үрэ абаашагдажа хэрэглэгдээ.

Энэ жэлдэ үбhэ тэжээл ехээр бэлдэхын түлөө горьтой хүдэлмэри хэгдээ. 10900 гектарта малай тэжээлдэ орохо ургамалнуудые, тэрэ тоодо 4100 га овёс, 1800 га кукуруза, 900 га наран сэсэг, 4000 га зелёнко таригдаhан байгаа. Илангаяа кукуруза үрэжэлтэй, уhалагдадаг hайн газарта таригдаа hэн. Колхозуудта кукуруза ургуулха звенонууд эмхидхэгдээд, тус бүридэнь участогууд даалгагдажа үгтэhэн байна. Ургасын хойноhоо зүбөөр харууhалhанай ашаар кукуруза олон газарта hайнаар ургаа. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо гектар бүриhөө 200 центнер ногоон набша абтаа.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө оролдолго гаргаhанай урманда зарим газарта үбhэ ногоон hайнаар ургаа. Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта уhалагдаhан газарай гектар бүриhөө 20—25 центнер hайн шанартай үбhэн абтаба. Аймаг дотор нёдондонойхиhоо 30-аад мянган центнерээр ехэ үбhэн бэлдэгдээ. Шэмэтэй hайн hолоомо ехээр суглуулагдажа байнхай. Энэ жэлдэ ниитын малда, тэрэ тоодо хонидто талха тарянай зүйл горьтойгоор үгтэхэ.

Хонин ажалаа мэргэжэлтэй, шадабаритай хүнүүдээр хангахын зорилгоор тусхай hуралсал эмхидхэдэг байнабди. Отарануудай ахалагша хонишод партиин айкомой бюро дээрэ баталагдадаг.

Хонишодой бригада бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ноохо хайшалалга, хурьга абалгаар тодорхой уялга абанхай. hара бүри колхоздо хонишодой мүрысөөнэй дүн гаргагдаад, малшадай үдэрөөр дашарамдуулан түрүүшүүлдэ Улаан туг, вымпел, мүнгэн шан үгтэдэг.

Хонидоймнай тоо толгойн олошоруулагдажа, мяха, ноохоной ехээр абтадаг болоhон дээрэhээ колхозуудай олзо доход дээшэлээ. Урзанда жэлэйхитэй сасуулхада, нёдондо колхозуудай олзо доход 45 процентээр ехэдхэгдээд, тэрэ тоодо хонин ажалhаа 9 миллион түхэриг ороо. Харин энэ жэлдэ колхозууднай гансахан ноохонhоо 8 миллион шахуу түхэриг олзо абаба.

1958 ондо манай колхозууд хамта дээрээ 24 миллион түхэриг, тэрэ тоодо хонин ажалhаа 12 миллиониинь абаха түсэбтэй.

Зарим түрүү колхозуудай олзо доход горьтойгоор дээшэлээ. Жэшээлбэл, Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд нёдондо олзо доходоо 4 миллиондо хүргөө hэн. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 3 миллион гаран олзо доход абаhан байна.

Колхозуудай олзо доход дээшэлжэ, хубаагдадаггүй жасада мүнгэ ехээр ороно. Культурна ажаhуудалай, ажахын барилганууды, колхознигуудай байха гэр олоор бариха арга боломжо бии болоо. Ажалта үдэртэ урдынхиhаа ехэ мүнгэн хубаагдана. Үнгэрhэн жэлдэ аймаг дотор дунда зэргээр ажалта үдэр бүридэ 7 түхэриг 11 мүнгэн, Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо—8 түхэриг хубаагдаа.

Колхозууднай энэ жэлдэ 4 миллион гаран түхэригэй трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудые гурба, дүрбэн жэлэй туршада түлбэриинь бусаахаар худалдажа абаhан ба

Уялгата тушаалга, МТС- хүдэлмэриин түлөө натура болюулха, хүдөө ажахын пр нуудые бэлэдхэхэ шэнэ гүри ба услови тухай КПСС-эй Ц июниин Пленумэй шиидхэб гараад байхада колхозуудай гэн олзо доход бүри дээшэлн

Аймагай колхозууд энэ гүрэндэ гансахан мал ажалай дуктнуудые худалдаад, 18 ми түхэриг олзо оруулха байна

Гэбэшье хонин ажал хүг талаар гөрьтой дутагдалнууд байhаар.

Аймагай колхозуудта хони залуулха, эхэ хонидые hубайр ушар үзэгдэhээр. Илангаяа нэй, Карл Марксын нэрэм колхоздо олон хонин гарзала байраа.

Бидэнэр эртэ үбэл хурьга гада үшөөл хүсэдөөр орожо гүй, энэ шухала кампаниие болзор соо үнгэргэдэг б байнабди. Эдэ дутагда усадхахын түлөө хонишодна шангаар оролдожо байна.

1959 оной нэгэдэхи ква зуун эхэ хонин бүриhөө 10 хурьга абажа түлжүүлээд, хо hубайрха ябадалые усадхаха рилго хонишодоймнай урда даа. Тингэжэ ойрын 2—3 туршада Ленинэй, Кали Карл Марксын нэрэмжэтэ зууд нарин ноохотой хони хэбэрилхэ үүлтэртэ ажахы дохо. Мүн 1962 ондо хони мянгада хүргэжэ, хонин б дунда зэргээр 4,5 килограм хайшалха зорилго табигдана.

Хонин ажалаа хурдан түр хүгжөөхэ түсэбөө амжалтата бэелүүлхын түлөө хонишон оролдожо, партиингаа XXI съ ажалай бэлэгээр угтахаар шу хэй.

Дунда hургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха тушаа

Арадай гэгээрэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ

нбайдалтай hургуулинуудай е улам бэхижүүлхэ тухай, доро арадай гэгээрэлэй хэ- шашадань хүгжөөхэ тухай» Н. С. Хрущёвой бэшэг залуу хүмүүжүүлгэдэ Коммунис- партиин гаргадаг анхарал лэн эли тодо гэршэ болоно. Шэг соохи дурадхалнууд со- ческэ обществын хүгжэл- табтар ехэ удха шанартай

ХИБҮҮДЭЙ АЖАЛ ХЭХЭ ЭЛЫЕ ДЭМЖЭХЭ

hургуулинуудай хүдэлмэ- энэхий дутагдал ушарна. Гол юуб гэхэдэ, манай олонхи hургуулинууд hурагшадые ажалда hургаагүй, мүнөө хүрэтэр үйлэдбэриин нягта холбоогүй бай- Үйлэдбэри тушаа юрэнхы дээ- тон hэбхээр hургаагдана гээшэ. Тиигээд hургуулиин хүдэлмэриин дэбтэр соо ном, дэбтэр соohoo тухай ойлгобо абадаг юм. Тэрээнhээ шалтагаалан, hургуули дүүргэhэн эдир залуу хүбүүд, басагадай ажал хэхэ hаадаг, ойлгобошье, тэрэндэ hаадаг байдаг.

ууд hургуулинуудые шэнэдхэн хуби- hуралсалыень ондоо болгохо дурадхалнуудые манай оло- зэй оруулдаг байгаа. Зарим удай партийна, советскэ ор- нэлдэгшэдэй үүсхэлээр түрүү заводской hургуулинууд лсал болон хүмүүжүүлгын ые ундэhэнь шэнэдхэн ху- hурагшадые ямар нэгэн гээ болгожо, ажал хүдэлмэ- болдэлгэ байгаа. Тээд ма- зарим багшанар, илангаяа СР-эй Педагогическа эрдэм най академиин хүдэлмэрилэг- энэндэ али болохоор hаад уулдаг, үхибүүдые мэргэжэл- болгохо, багаhаань ажал хү- эридэ hургаhанай хэрэггүй гэ- лэдын «теори» номнодог бай- нь гэмшэлтэй.

мэ бүтэхэгүй, буруу «теори» тодоруулагдан буруушаагдан- Манай орон дотор шэнэ обще- байгуулгада залуушуул үнин- хойшо эдэбхитэйгээр хабаадал- хүдэлмэришэд болон таряашад- хамта хубитаяа оруулдаг бай- нь мэдээжэ.

мэ ушар манай республикын залуушуулай ажалда хабаадалга- али тодоор харагдана. Бурядай ССР-эй тоо бүридхэлэй управле- мэдээнэй ёhоор 1954—55 онуу- эр 8—10-дахи классуудта hу- үхибүүдэй 35 процентнь, 1955 онуудта—36,5; 1956—57 онууд- 6,3 процентнь hураhан байна. ээ харахада, олохон залуу- hургууляа орхидог байhан бо- Тэдэнэрэй зариманиинь тус- дунда гү, али ажалай резервын hургуулинуудта ородог байгаа. Тии- хүбүүд, басагадай олон- үйлэдбэридэ ажаллахаар оро- н. Тэдэнэр курсада ябажа гү, бригадна методээр hуралсажа, нэгэн мэргэжэл олодог бэлэй. Үүнhээ гадна, эдэ тоо барим- нэгэ шухала ушарые элир- харуулна. Юуб гэхэдэ, үхи- түн олонхиинь али нэгэн мэр- олохо, ажал хэхэ анханhаа байдаг. Теэд hургуулинууд- hуралсалай гурим энээниие ха- абанагүй. Долоон жэлэй hур- дүүргэгшэдые тусхай дунда hургуулинуудта абахаяа болиhоной энэ дутагдал илангаяа харагдана.

ын тула үхибүүдэй дура хү-, тэдэнэрэй тус бүриин шада- харада абангүйгөөр, бүл- нэгэ түхэлэй hургуулинуудта ябадал зүбтэй гэжэ тоо- аргагүй. Илангаяа ахалагша классай ямар нэгэн мэргэжэл оролдодог. Гол түлэб 8—10-классудайхид ямар мэргэ-

жэлдэ дүйтэй болохо байhанаа элеэр харуулдагынь мэдээжэ.

Хэрбээ арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэдхэн хубилгаагүй hаамнай, хүбүүн бүхэнэй өөрынь бэлиг шадабаринь хаба соогоо хүгжэхэгүй байна бшуу.

hУРАЛСАЛЫЕ ҮЙЛЭДБЭРИТЭЙ ХОЛБОХО ШУХАЛА

Нүхэр Н. С. Хрущевой дурадхалнууд соонь совет hургуулинуудай олон жэлэй дүй дүршэл хараада абтанхай. Эдир хүбүүд, басагадые сэхэ үйлэдбэри дээрэ — фабрика, заводуудта, колхоз, совхоздо, үдэшын hургуулинуудта ямар нэгэн мэргэжэл шудалуулхаар хараалагдана.

Эдэ дурадхалнууд манай республикын арадай гэгээрэлэй хүгжэлтын бодото байдалтай холбон харабал, эндэхи эрхэ байдалда таарамжатай байhаниинь тон эли.

Республика доторнай элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые курсануудта, индивидуально-бригадна ёhоор гү, али үгышье hаа сэхэ үйлэдбэри дээрэ бэлдэхэн тула ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, 1950 ондо 8.900 хүн, 1955 ондо — 7100 хүн тиигэжэ hураhан байна.

Постышевой нэрэмжэтэ фабрично-заводской түхэлэй эгээн түрүүшын ремесленнэ hургуули манай эндэ 1924—25 онуудай үеэр нээгдэhэн юм. 1932—33 онуудта иимэ 6 hургуули бии болоод, 799 хүн hурадаг байhан байгаа. Тэдэ hургуулинууд үйлэдбэриин мэргэжэлдэ hургахаhаа гадна, дунда hургуулиин программаар юрэнхы эрдэм заадаг hэн. Фабрика-заводой долоон жэлэй hургуули дүүргэгшэдые тэндэ абадаг бэлэй. 1934 онhоо хойшо тиимэ hургуулинуудта юрэнхы эрдэм заалга болюулагдажа, hураха болзорынь 4 жэлhээ хоёр жэл, зариманиинь хэдэн hара хүрэтэрөө хороогдоhон юм.

Фабрика-заводой hургуулинууд үхибүүдые үйлэдбэритэй танилсуулхаhаа гадна, тэдэниие дунда hургуулитай болгожо, дээдэ hургуулида hураха зам нээдэг байгаа.

hүүлэй жэлнүүдтэ hурагшадые ажалда хабаадуулха гэжэ оролдодог болонхой. hурагшадай хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадалга илангаяа шухала удха шанартай байдаг. Хүдөөгэй hурагшад зундаа колхозуудта ажаллана. 1958 ондо hурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд колхозуудта гурбадахи жэлээ бэеэ даагаад хүдэлөө. Тэдэнэй ажалынь үхибүүдэй hуралсалые ажалтай холбохо үндэhэ hуури болоно.

hурагшадые ажалда хабаадуулхада, хүмүүжэлгэдэнь hайнаар нүлөөлдэг байна. Мүнөө дунда hургуули дүүргэhэн залуушуулай олонхинь үйлэдбэридэ ажаллахаар ошодог болонхой. Республикын Гэгээрэлэй министерствын мэдээнэй ёhоор, 1957 ондо 2892 хүн дунда hургуули дүүргэhэн байха юм. Тэдэнэй 557-ниинь дээдэ hургуулинуудта, 674-ниинь техникумүүд болон бусад тусхай hургуулинуудта ороhон байгаа. 1315 хүн үйлэдбэридэ, колхозуудта, эмхи зургаануудта ажаллахаар ошоо.

БЭЛИГТЭ БЭРХЭ ҮХИБҮҮДЭЙ ТУСХАЙ hУРГУУЛИ ХЭРЭГТЭЙ

Дунда hургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, бэлигтэй бэрхэ үхибүүдэй тусхай hургуулинуудые эмхидхэхэ шухала байhанда зарим хүнүүд ажаг hэжэг гаргадаг байна. Гэбэшье гэгээрэлэй, эрдэм ухаанай хүгжэлтэдэхи дүй дүршэлые хараадая абаха ёhотойбди. Бэлигтэй бэрхэ үхибүүдые саашадань хүгжөөхэ арга боломжо хангагдадаггүй

байhыень түүхэ гэршэлэн харуулна. Урдандаа манай ороной гайхамшаг эрдэмтэд хатуу шанга тэмсэл хэжэ, эрдэм болон искусствода зам нээhэн байдаг. Теэд бэлиг шадабаряа бүри ехээр бадаруулангүй зарим хүнүүд барашадаг байгаа бшуу. Социалистическэ обществомнайл шадабари мэргэжэл, оюун бэлигээ хүгжөөн гүнзэгырүүлхэ арга боломжо, дардам зам хүн бүхэндэ нээжэ үгөө. Гэбэшье дунда hургуулинуудай мүнөөнэйнь гурим өөhэдынгөө шадабари, бэлигые дүүрэнээр харуулха арга залуушуулда хүсэд олгоногүй гээшэ ха.

Үхибүүд бүри бага наhатай байхаhаа бэлиг шадабаряа харуулдаг гээшэ. XVII зуун жэлэй үедэ ажаhуухан, Англиин суутай эрдэмтэ Ньютон бүри бага балшар наhандаа эрдэм шудалха абьяастай, шадабаритай байhанаа харуулhан юм. 16—17 наhатай байхадаа дэлхэй юртэмсэ хоёрой хоорондын таталсаан тухай hургаал гаргажа, хожомынь энэ асуудалаар угаа ехэ удха шанартай хуули нээhэн байгаа.

Тэрэшэлэн агууехэ хирург Н. И. Пирогов 14 наhатайдаа Москвагай университедтэ ороод, тэрэниие 17-тойдоо дүүргэhэн, 22-тойдоо эрдэмтын нэрэ зэргэдэ хүртэхэ диссертаци бариhан юм гэдэг.

ҮДЭШЫН hУРГУУЛИНУУДЫЕ ОЛООР НЭЭХЭ

Арадай гэгээрэлэй органууд үйлэдбэриhөө таhалдуулангүй хүбүүд, басагадые үдэшын hургуулинуудта hургаха ехэхэн дүй дүршэлтэй болоhыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай эндэ үдэшын hургуулинууд 1924—25 онуудта бии боложо эхилhэн юм. 1929—1930 онуудай үеэр иимэ 4 hургуулида 226 хүн hурагша hэн. Тэдэниие ехэ наhатанай дээдэ түхэлэй hургуули гэжэ нэрлэдэг байhан юм. 1939—40 онуудта тиимэ 30-аад hургуули 2130 хүниие hургадаг байгаа. 1941—42 онуудта дайн сэрэгэй болоhон дээрэhээ, тэдэ hургуулинууд хаагдаhан байгаа.

Тиигэбэшье 1943 ондо хүдэлмэришэн-залуушуулай hургуулинууд, 1944 ондо хүдөөгэй залуушуулай үдэшын hургуулинууд нээгдээ hэн. 1950—51 онуудай hуралсалай жэлдэ 45 тиимэ hургуули нээгдэжэ, 3244 хүн hурадаг болоо hэн. 1956—1957 онуудай hуралсалай жэлдэ 60 hургуули нээгдээд, 6319 залуушуул hураhан байгаа.

Дунда hуралсалай хүгжэхэтэй хамта, тэдэ hургуулинууд үшөө ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо. Жэл ерэхэ бүри үдэшын hургуулинуудай удха шанар ургажа эхилээ. Иимэ hургуулинуудые олоор нээхэ шухала.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ КЛАССУУДЫЕ УСАДХАХА

Бурят hургуулинуудые шэнэдхэн хубилгахадаа, бэлэдхэлэй классуудые усадхаха шухала гэжэ тоолохо байнаб. Республикын олониитэ энэ асуудал үни табиhан байха юм. Теэд арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа методистнууд тус асуудалые хэрэгсээнгүй үнгэрдэг байhаар. Гэхэ зуура манай республика дотор, мүн Башкирай болон Татарай АССР-нүүдэй үхибүүдые hургадаг дүй дүршэлые хараад үзэхэдэ, иимэ классуудгүйгөөр үхибүүдые hайнаар hургаха аргатай байнабди.

Энэ асуудалые арадай гэгээрэлэй органуудай шиидхэхэ хэрэгтэнь партийна, олониитын организацинууд туhалха зэргэтэй.

Мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй, тэрэнэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой үүсхэл, оролдолгоор арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха шухала асуудал шиидхэгдэжэ эхилбэ гээшэ.

А. КОНСТАНТИНОВ,
педагогикын эрдэм ухаанай кандидат.

Зураг дээрэ: Улан-Удэ городой 68-дахи түмэр замай дунда hургуулиин hурагшад hуралсалайнгаа мастерской соо байна. **В. Муллерай фото.**

Үүсхэл дэмжэгдээ

Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив бүтээдэг продукциингаа шанарые 96,3 процент хүрэтэр hайжаруулхабди гэhэн уялга абаhан юм. Мүнөө сэмбэ нэхэгшэд партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоод ажаллажа байхадаа сентябрь hарада бүтээдэг продукциингаа шанарые нилээд hайжаруулаа. Энэ амжалта туйлахын түлөө сэмбэ нэхэгшэд нэн түрүүн хүдэлмэриингөө журамые эрид hайжаруулhан, ажалай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлhэн байгаа. Тиигэжэ фабрикын олонхи бригаданууд абаhан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлээ.

Жэшээлхэдэ, нэхэлгын цехын Леонид Сафорын хүтэлбэрилдэг бригада сентябрь hарынгаа хорин үдэрэй түсэбые 107 процент дүүргээд, үнэтэй шухаг 10 килограмм түүхэй эд алмаhан байна. Тиихэдээ бүтээдэг продукциингаа шанарые 97,5 процент хүрэтэр дээшэлүүлээ. Тэрэшэлэн нүхэд Яковлевай, Кудрявцевай, Вакуминай хүтэлбэрилдэг бригаданууд баhал hайн дүнгүүдые харуулаа юм. Гадна ватерщица Раиса Демина үнгэрhэн hарынгаа түсэбые 178 процент дүүргэжэ, сентябриин даабариhаа гадуур костюм оёдог 300 килограмм трико бүд нэхээ. Тэрэнэй жэшээгээр ажаллаhан нэхэгшэд нүхэд Окунева, Лапина, Карбышева болон бусад гаргадаг продукциингаа шанарые 97—98 процент хүргэhэн байха юм.

Бүтээдэг продукциингаа шанарые hайжаруулха гэhэн хүдэлмэришэдэйнгөө үүсхэлые фабрикын дирекци болон профсоюзай комитет hайшаан дэмжэжэ, эмхидхэхы-техническэ хэмжээ-ябуулгануудые шэнээр хэжэ эхилээ. Мүн хүдэлмэришэд болон алба хаагшад тусхай hургуулида ябажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ. Эндэ ябалсагшад ажалай түрүү дүй дүршэлтэй үргэнөөр танилсадаг байна.

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ продукциингаа шанарые дээшэлүүлхэ тухай социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн сэмбын фабрикынхидай үүсхэлые профсоюзай областной Совѐдэй президиум hайшаагаа. Тиигэжэ республикын предприяти бүхэндэ сэмбэ нэхэгшэдэй үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхыень профсоюзай областной болон фабрично-заводской комитедүүдтэ дурадхагдаба. Тэрэшэлэн бүтээдэг продукциингаа шанарые дээшэлүүлхын тула ажалай түрүү дүй дүршэл шудалха заводой болон завод хоорондын hургуулинуудые эмхидхэхэ, адли мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлөө андалдан абалсахыень уулзалгануудые үнгэргэжэ байха гэжэ дурадхагдаа.

В. Шатонов, Облпрофсоведэй инструктор.

Витебскэ область. Шэл hэбэрдэhээр бүд нэхэдэг Полоцкиин завод hаяхан бии болоhон предприяти юм. Тэрэнэй зарим цехүүдынь мүнөө хүрэтэр баригдаhаар. Байгша оной эхиндэ энэ завод түрүүшынгээ продукци үгэжэ, түсэбhөө гадуур олон мянган метр бүд шэл утаhаар бүтээгээ. **Зураг дээрэ:** шэл hэбэрдэhээр хэhэн бүдые шалгагшад хаража байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Культурань улам хүгжэнэ

Үдэшын боро хараанда Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой центрын үйлсэнүүд электрын галаар ялардаг болоо.

Тосхоной тэг дундахи үндэр шэнэ байшан бүришье гэрэл ехэтэй байдаг. Энэмнай колхозой клуб гээшэ.

Досоонь ороходо hаруул, уран гоёор зурагдаhан уряа лозунгнуудаар, диаграмма, плакатануудаар шэмэглэгдэнхэй уужам таhагууд... Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, колхозой түрүү хүнүүдэй зурагууд ханаар жэрылдэнэ.

Клубай байшан дотор кино, концерт хараха уужам зал, библиотекэ, элдэб кружогуудай хүдэлхэ таhалга гэхэ мэтэ бии.

Хүдөөгэй клубые даагша нүхэр Галсанов нүүдэл библиотекэ эмхидхээд, холуур байдаг хонишодто, hаалишадта, механизаторнуудта уншаха ном олоор абаашажа үгэдэг, тэдэнтэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг байха юм.

Клубай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн уран hайханай самодеятельностиинхид клубайнгаа сценэ дээрэ, холын фермэ, отарануудта дээгүүршье hонирхолтой зүжэг наада табижа, колхознигуудаа урмашуулан баясуулдаг болонхой.

Мүн колхозой агитколлектив артелиин гэшүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулна. Колхоз соо 23 агитаторнууд, пропагандистнууд хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда эхин hургуулиин багшанар Ц. С. Сультимов, Д. Ц. Цыденова, Д. Б. Будаев, шофер Балганов гэгшэд колхозой мэргэжэлтэдтэй хамта уласхоорондын байдал тухай, политическэ, ажахын болон бусад асуудалнуудаар лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Мүн холын гүүртэ дээгүүр ябажа, малшадтай хөөрэлдэдэг байна.

Клубай эдэбхитэд өөhэдынгөө сүлөөтэй сагые урач hайханай, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ зорюулжа, клубаа ёhотойл соёл культурын гуламта болгохын хойноhоо оролдоно. Эндэхи колхознигууд сүлөөтэй сагтаа клубтаа ерэжэ, культурнаар амардаг, кино харадаг болоо. Мүн хүгжэмэй гоё hайхан аялга доро хатаршье наадагдана. Клубайхид хатарха, наадахада хэрэгтэй бурят хубсаhа хүнар оёжо үмдэнхэй.

Республикымнай культурын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл хаа хаанагүй hайшаагдажа байhандань баярлахаар. Тус колхозой культурын хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй интеллигенци эндэхи партийна организациингаа хүтэлбэри доро ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Нёдондо эндэ медицинскэ шэнэ пункт, Шүбгэ гэжэ газарта малшадай улаан булан баригдаhан, бэшэшье олон шэнэ барилганууд хэгдэhэн байна.

Соёлой добтолгын үедэ малшадта бани, культбаза, хэдэн гэр, колхознигуудай орохо 14 гэр, амаралтын байшан, шэнэ магазин, хүүгэдэй ясли, полевой стан баригдахаар хараалагданхай. Гурбан жэл соо айл бүхэнэй газаа элдэб модо hуулгагдаха, мүнөө намартаа палисаднигууд баригдахань.

Мүнөө эндэ шэнэ магазинай hуури табигданхай, спортивна талмай хэгдэнхэй, амаралтын байшан баригдажа байнхай.

— Саашадаа манай колхозой культурань бүри ургаха, ажалшадаймнай ажабайдал улам hайжарха,—гэжэ колхозой партийна организациин секретарь Цыденжап Сультимович Сультимов этигэнгеэр хөөрэнэ.

«Улаан Одон» колхозойхид табиhан зорилгоёо амжалтатай дүүргэхээр шууд шиидэнхэй.

Ким Жалсаров.

Колхознигуудай hанал бэелүүлэгдээ

Хэдэн мянган гектар үрэ ехэтэй газараа Алташа горхоной уhаар ундалуулдаг болохо тухай эндэхи таряашад үни сагай хүсэдэг байгаашье hаа аргань болодоггүй, хүшэ хүрэдэггүй hэн. Харин мүнөө үедэ, колхоздоо хүсэ ехэтэ трактор, машинаар баян болоод байхадаа энэ голые оньhон аргаар хазаарлажа, ехэ сөөрэм тогтоогоод, газараа аша туhа ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ эндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид нёдондо жэл хамтынгаа суглаан дээрэ шиидхэhэн байна.

Тэрэ гэhээр Бичурын аймагай уhалууриин ажахые эрхилдэг эмхи зургаанай техник нүхэр Казьминай туhаламжаар, дүршэл ехэтэй колхознигуудай хабаадалгатайгаар сөөрэм тогтоохо газараа колхозой правлени шэнжэлээ. Тиигээд колхозой центрhээ хойшоо таба-зургаан модоной газарта, Ехэ Баян, Хушуунай Дабаа хоёрой хоорондохи нарийхан хоолойдо Алташа горхые хаажа абаха гэжэ шиидээд, барилгын ехэ хүдэлмэри эхилээ бэлэй.

Эгээн түрүүндэ хоёр хадын хоорондо 120 метр утатай хаалта барижа эхилээд, тэрэнээ hаяхан дүүргээ. Энэ хаалтын дунда 40 метр утатай шулуу бетон хоёроор хэгдэhэн сорго табигдаа. Хаалтын үндэрынь 9 метр, үргэниинь хажуугаараа хорёод метр, дундуураа—уhа гаргаха хаалтын хоолойн захада 50 шахуу метр болоно. Уhа ехэ багаар табиха шэрэм хаалта уhанай сорго тушаа табигдажа байна. Энэ плотинаhаа уhые зүүн, баруун тээшэнь гаргажа болохо юм.

Гадна гол канал дээрэ хэдэн газарта шулуу бетоноор ханалагдаhан хаалтанууд баригданхай. Тэдэ хаалтануудаар уhа хубаарилагдажа, hубагуудаар табигдаха юм. Эгээн түрүүн Дэлгээтын, Санжиин хобоонуудта ороод, Пялкин, Сампилай канавануудта хубаагдажа, тэндэhээ бага багахан hубагуудаар дамжаад, таряанай, хартаабхын, сахарай свёклын болон колхознигуудай бууса шадарай газар уhалагдаха байна. Уhалууриин гол каналынь үбэлжөөнэй дундуур татагдаhан хадаа урда налуу уруудам руу таряанай газар уhалхада угаа таарамжатай.

Энэ ехэ барилгаяа гурбан жэлдэ хэжэ дүүргэхэ, хамтадаа 346 мянган түхэриг мүнгэ гаргашалха гэжэ хараалhан байгаа hаа, тэрэнээ жэл урид бэелүүлбэ. Энээндэнь Бичурын РТС-эй механизаторнууд хүсэтэ техникээрээ ерэжэ, угаа ехэ туhаламжа хүргөө. Барилгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, РТС-эй трактористнууд Афанасий Павлов, Андрей Слепнев, Агей Перелыгин, Куприян Павлов гэгшэд оролдосотойгоор ажаллаа. Эдэнэр үдэр соо зуун кубометрын орондо хоёр зууhаа дээшэ кубометр шорой гаргаhан байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй энэ hайхан үүсхэлые аймагай комсомол-залуушуул дэмжэлсээ. Тиигэжэ энэ барилгые сагhаа урид дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн нэмэри оруулаа. Аймагай центрын элдэб эмхи зургаануудта хүдэлжэ байhан комсомолшууд, залуушуул хамтаржа хэдэн бригада болоод, тус тустаа 10—15 хоног ажалладаг байгаа. Мүн амаралтын үдэр аймагай центрын комсомол-залуушуул воскресник эмхидхэжэ, ехэ туhа хүргөө. Тэрэнэй ашаар барилгада hомологдоhон мүнгэнэй 100 мянган түхэригынь алмагдаа, комсомолшуудай хүсөөр 520 кубометр шулуун хамхалагдажа зөөгдөө. Аймагай комсомол-залуушуул энээн тушаа абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ.

Ингэжэ олониитын хабаадалгатайгаар ажаллажа, Алташа нютагай ажалшад hанаhандаа хүрэбэ, зориhоноо бэелүүлбэ. hаяхан эндэ Алташа голой hабые эсэслэн хааха үедэ баярай митинг болоо.

Алташа голые хааhан хаалта дээрэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Захар Романович Рябов гаража, малгайгаа абаад, Ехэ Баян үндэрэй орой өөдэ гараа дэлгэн ингэжэ хэлээ:

— Нүхэд! Манай үбгэ эсэгэ, эжынэрнай ган гасуурта нэрбэгдээд, үлэдэжэ, зобожо ябахадаа хуурай газараа ундалуулхые тахилгата Баян уулаhаа хайра гуйжа, мүргэдэг hэн. Теэд тэрээнhээнь үрэ гарадаггүй байгаа. Мүнөө бидэнэр энэ дайдынгаа ёhотой эзэн боложо, огторгойhоо хайра гуйжа байхаяа болихомнай. Бүхы колхознигуудай, аймагай комсомол-залуушуулай хүсөөр Алташа голые амалжа, дуратай сагтаа газараа ундалуулха арга олгогдобо гээшэ.

Мүнөө манай байжа байhан газар дээрэ үнишье болонгүй, ерэхэ хабартаа аяар 54 гектар талмай эзэлhэн, 2 миллион кубометр уhатай ехэ сагаан нуур долгилжо байхал. Эндэhээн таряалан, сабшалангаа уhалха, эндээ галуу, нугаhа тэжээхэ, элдэб загаhа үдхэхэ аргатайбди. Энэ нуурай эрьедэ манай колхознигуудай амаржа байха үзэсхэлэн hайхан амаралтын газар болохонь лабтай.

Митинг дээрэ үгэ хэлэhэн тракторист Андрей Слепнев, ВЛКСМ-эй Бичурын айкомой секретарь А. Смолин, эндэхи РТС-эй директор нүхэр Нетесов гэгшэд энэ ехэ амжалтаарнь колхознигуудые амаршалаад, комсомолой 40 жэлэй ойн баярай hайндэр хүрэтэр барилгынгаа бүхы хүдэлмэриие hайн шанартайгаар дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Эдэ үгэнүүдыень митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар hайшаажа, тэрэнэй түлөө бүгэдөөрөө тэмсэхэ байhанаа найдуулба.

Митингын hүүлээр амжалтаараа омогорхоhон трактористнар Панфил Петров, Афанасий Павлов, Андрей Слепнев гэгшэд «С-80» тракторайнгаа руль шанга барижа, дайшалхы дохёо абаhандал нэгэ зэргэ урагшаа дабшажа, бульдозероор шорой этэржэ, Алташа голой hабые хааба. Энэ үедэ сугларгшад бултадаа угаа ехэ баярлажа, хүхижэ байгаа hэн.

Баярланшьегүй яахаб! Шэнээр тогтоогдоhон сөөрэмэй уhаар 650 гектар таряанай, 300 гектар сабшалан, огородой газар, мүн колхознигуудай бууса, хамта дээрэ 1500 гектар газар дуратай сагтаа уhалха болоо.

Алташа нютагай ажалшад партиингаа XXI съездые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтажа, саашадаа ороohо таряа ехээр ургуулжа, адуу мал олоор үсхэбэрилжэ, баян дээрээ баяжаха, үнэр дээрээ үнэржэхэнь.

Б. Шагжитаров,
манай тусхай корр.

Республика доторнай

Оролдосотой садовод

Баргажанай аймагай центртэ олондо хүндэтэй болоhон пенсионер Василий Васильевич Саканцев ажаhуудаг.

1955 ондо Василий Васильевич газаагаа заахан сад тариhан байгаа. Хэды жэл үнгэрөөд байхада тариhан ургамалнуудынь ёhотой жэмэстэ сэсэрлиг болошоо. Иимэ сэсэрлиг ургуулhандаа гэрэй эзэн ээлүүдгүй омогорходог. Баглагар ногоон набшатай тэдэ тарималнуудта намартаа ранет жэмэс шүрэ, хуба шэнги сасагтан монсогтон, шарлан улайрдаг болонхой. «Пурпурово», «Илагдашагүй», «Забайкальска үнжэгэн» гэхэ мэтын яблока эндэ эдеэшэнэ. Томошье үрэтэй яблока газар дээгүүр hанжан, хоншуухан үнэр хангалтуулдаг. Газаагаа иимэ hайхан сэсэрлиг ургуулаад байхадаа баярлангүй байхын аргагүй....

Улаан гараараа носолдожо, харууhалгын хүсөөр үрэ жэмэстэ сэсэрлиг ургуулаад байхадаа баяр дээрээ үшөө ехэ баяр нэмээгээ. Сад юрэ тарина бэшэ, харин ямар сортын манай эндэ ургуулагдажа болохо байhые шэнжэлжэ, үрэ жэмэстэ модоной эшэ Читын областьhоо, Уралhаа, мүн бусадшье газар нютагуудhаа асаруулдаг байха юм. Тэрэнэй сад дотор Уралай хахад культура гэжэ жэмэс hайнаар ургана. Вишнишье баhал үрэеэ үгэнэ.

Саканцев үрэ жэмэстэ сад тарихадаа хара амяа хараад ябадаггүй. Ондоо нүхэдэй туhаламжа хэрэглэдэг, тэдэнэрэй заабари зүбшэл дууладаг заншалтай. Челябинска үрэ жэмэстэ ургамалай станциин профессор Жаворонков тэрээндэ ехэ туhа хүргэнэ. Нүхэр Жаворонков хүдэлмэриингөө дүй дүршэлтэй танилсуулхаhаа гадна, ургамалайнгаа үрэ, үрэ жэмэстэ элдэб модоной эшэ Василий Васильевичта, эльгээдэг байха юм. Улан-Удын үрэ жэмэстэ ургамалай станциин ахалагша агроном Лидия Ивановна Дубровская тэрэнэй хүдэлмэридэ баhал ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Энэ бүлын тариhан сад жэл ерэхэ бүри улам ехэ болоно. Мүнөө сад соонь 34 сортын яблока, зэдэгэнэ болон бусад жэмэс ургана. Садаа харууhалгадань гэр бүлынхидынь туhалалсадаг. Василий Васильевичын hамган Анна Ивановна, басаган Маргарита Васильевна, аша басаган Зося, hамганайнь түрэл Ольга Ивановна гэгшэдые сад соонь хододоо харахат.

Баргажанда гансал Саканцевтан сад тарина бэшэ. мүн Кривогорницынтан, Болдовскитан баhал садтай. Тиибэшье сад таригшад үшөөл үсөөн байна. Баргажанда сад, огород тариха ехэ арга боломжо бии. Уhаншье дутамаггүй, газаршье hайн.

Зураг дээрэ: Василий Саканцев, Ольга Ивановна (зүүн гарhаа) сад соогоо байна. **А. Олейникова.**

Д. Балдановай фото.

ИСКРА КОЛХОЗДО

ЕРЭЭДҮЙН БАГШАНАРТА БАЯСХАЛАН ХҮРГЭГДЭБЭ

Бурядай багшанарай институдай физико-математическа факультедэй студентнэр ургаса хуряалгын үедэ Түнхэнэй аймагай «Искра» колхоздо ерэжэ хүдэлмэрилөө. Зелёнко хуряалга, хартаабха малталгадань ехээр туhалба. Колхозой правлени, партийна эхин организаци колхоздо ехэ туhа хүргэhэнэйнь түлөө институдай бүхы коллективтэ ехэ баясхалан хүргэбэ.

hААЛИШАДАЙ УЯЛГА

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ колхозой малшад, илангаяа hаалишад малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлгээр социалистическэ уялга абаба.

Жэшээлхэдэ, колхозой түрүү hаалишан С. Б. Сыренова жэлэй эсэс хүрэтэр үнеэн бүриhөө 500 литр hү haaxa уялгатай. З. Д. Маншеева тэрээнhээ бага бэшэ hү haaxa байна.

ТАРГАЛУУЛАГДАХА МАЛНУУД

Гүрэндэ тушаагдаха мал таргалуулха гэhэн зорилго малшадай урда табигдаа. Зүүн Саянай Ильчир гэжэ газарта бэлшээн таргалуулагдаха мал байрлаhан байна.

Тэндэ харууhалагдажа байhан мал нилээд хүшэ абанхай.

С. Андыков.

Хонишоной баяр

Цырен-Бутыд Ачитуева колхозойнгоо хонин ажал дээрэ хорин табан жэл соо хүдэлөө. Тэрэнэй малда дуратай, ажалдаа урагшатай байhанай ашаар олохон хурьгад мал болгогдоhон байха.

Хонидые хэнзэлүүлжэ, тэдэнэй тоо толгой олошоруулха тухай «улаан одонойхидой» гаргаhан үүсхэлые энэ хонишон хамагай түрүүндэ дэмжэлсэhэн юм. Тиихэдээ 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаха уялгаяа дүүргэжэ, хэлэhэн үгэдөө хүрэбэ.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ түрүү хонишоноо оронойнгоо ниислэл хото Москва Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ эльгээбэ.

А. Бадмаев,
З. Галсанова.

ВСХВ-гэй путёвкоор шагнагдаба

Профсоюзай, мүн комсомолой организациин үүсхэлээр үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ Улан-Удын зооветинститудай курс, группануудай дунда конкурс үнгэргэгдэhэн байгаа. Конкурсын гуримай ёhoop студентнэр hайнаар hуралсаха зэргэтэй. мүн хүмүүжүүлгын, культурно-гэгээрэлэй, спортивна хүдэлмэрие hайжаруулха, тэрэшэлэн институдайнгаа хамтын байрада ариг сэбэрые сахиха, үйлсэдэ модо тарилсаха, колхозуудта шефскэ туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр, үүсхэл оролдосотойгоор хабаадалсаха зорилготой байhан юм.

Конкурсын комиссиин шиидхэбэриин ёhoop, зоотехническэ факультедэй гурбадахи курсын 32-дохи группа нэгэдэхи hуури эзэлжэ, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Москва ошохо путёвкоор шагнагдаа. Мүн агрономуудай болон ветеринарна факультедүүдэй 2, 3-дахи курсын группануудай хэhэн хүдэлмэринь hайшаагдаа. Конкурсын удаадахи дүн Агуу-ехэ Октябриин 41 жэлэй ойдо зорюулагдан гаргагдахаар хараалагдана.

Б. Тимофеев.

Хилын саанаhаа

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси

Октябриин 8-най пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 9. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн октябриин 8-да болоhон пленарна заседани дээрэ Аюулгүйн Совед эй, экономическа болон социальна соведүүдэй, харгалзалгын соведэй гэшүүдэй hунгалтанууд болоо.

Аюулгүйн Соведтэ саг үргэлжын бэшэ гэшүүдэй hуурида иимэ гүрэнүүд hунгагдаа: Аргентина (декабриин 31-дэ эрхэ түлөөлгынь дүүрэхэеэ байhан Колумбиин орондо), Итали (Швециин орондо), Тунис (Ирагай орондо). Эдэ hунгагдаhан оронуудай кандидатурые хэншье буруушаагаагүй, тиимэhээ голосованиин түрүүшын турта тэдэнэр 79 голосhоо 74—79-ыень абажа шадаhан байна.

Советскэ саг үргэлжын табан гэшүүдhээ, мүн мэнэ hая hунгагдаhан 3 оронуудhаа гадна, 1959 ондо Аюулгүйн Соведтэ Канада, Япон, Панама түлөөлэгдэхэ юм. Тэдэнэй эрхэ түлөөлэлгэнь ерэхэ жэлэй hүүл багаар дүүрэхэ.

Ерэхэ жэлэй январиин 1-hээ экономическа болон социальна соведтэ зургаан hуури сүлөөрхэнь. Тэдэ hууринуудта Венесуэла, Шэнэ Зеланди, Болгари, Испани, Афганистан hунгагдаа, тиихэдэ США дахин hунгагдаа.

Харгалзалгын соведтэ сүлөөрhэн hууринуудта Парагвай, Бирма, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика hунгагдаа.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Нью-Йоркhоо мордобо

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси дээрэ советскэ делегацие толгойлhон, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко октябриин 8-да Эхэ оронhоо бусахаяа Нью-Йоркhоо пароходоор гараа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси дээрэ Советскэ Союзай делегацие СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин толгойлхо юм.

Гвинейн Республикые ДРВ-гэй правительство мэдэрбэ

ХАНОЙ, октябриин 9. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын правительство Гвинейн Республикые мэдэржэ, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтоохые хүсэжэ байhан тухайгаа мэдүүлээ. Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Хо Ши Мин, Премьер-министр, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донг Гвинейн Республикын Премьер-министр болон Гадаадын хэрэгүүдэй министр Секу Туре гэгшэдэ телеграммануудые эльгээжэ, национальна бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэлдээ илалта туйлаhантайнь дашарамдуулан, Вьетнамай правительствын, арад зонойнь зүгhөө Гвинейн арадые амаршалаа. Манай хоёр арадуудай хани барисаан үдэр ерэхэ бүри батажан хүгжэхэ бэзэ гэжэ найдажа байhан тухайгаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

Гвинейн Республикые Албани мэдэрбэ

ТИРАНА, октябриин 9. (ТАСС). Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху Гвинейн Республикын президент Секу Туре гэгшэдэ телеграмма эльгээжэ, Гвинейн бэеэ даанхай байдалтай боложо, Гвинейн Республикын байгуулагдаhан ушарые hайшааба. Албаниин Арадай Республикын правительство Гвинейн Республикые бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй гүрэн гэжэ мэдэржэ, хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохые хүсэжэ байhан тухайгаа мэдүүлээ.

Амнисти тухай Алжирай Республикын правительствын декрет

ПАРИЖ, октябриин 9. (ТАСС). «Алжирай Республикын түрүүшын правительствын бии боложо, тэрэниие зарим гүрэнүүдэй мэдэрhэнтэй дашарамдуулан», Алжирай Республикын Министрнүүдэй Совет уршөөлгэ (амнисти) тухай декрет толилоо.

Мүнөө мүрдэгдэжэ байhан али гүрэндэ урбаhанайнгаа түлөө, дайсанда туhалhанайнгаа түлөө сүүдлүүлhэн хүнүүдhээ бэшэ, түрмэдэ hуужа байhан бүхы хүнүүд декредээр табигдахань.

Пакистандахи байдал тушаа

ДЕЛИ, октябриин 9. (ТАСС). Пакистанда сэрэгэй байдалай тогтоhон дээрэhээ орон дотор сэрэгэй тусхай сүүдүүд, сэрэгэй жаяг заршамай сүүдүүд байгуулагдаа. Сэрэгэй байдал тухай хуулиие эбдэhэн гү, али «ороной аша туhада харша ябуулга хэжэ байhан хүнүүд» улгэгдэжэ алуулха, бүхы hаараа түрмэдэ хаагдаха гү, каторгада ябуулагдаха байна.

Сэрэгэй байдал бэелүүлхэ зарга гаан хүнүүдые саазалха шиидхэбэри баталха ёhотой.

КНР-эй правительство дахин шангаар hануулба

ПЕКИН, октябриин 9. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, октябриин 9-дэ Америкын «Ишервуд» болон «Стоддард» гэжэ хоёр эсминец, мүн хоёр истребитель Фуцзянь провинциин Мацзудао, Пинтань аралнуудай шадар Хитадай уhа руу, агаарайнь руу нэбтэрэн ороо. Энээнтэй дашарамдуулан, КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ 26-дахяа шангаар hануулба.

Алжиртахи дайе улам ехэ болгохо түсэб

ПАРИЖ, октябриин 9. (ТАСС). Алжир арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе улам хүсэтэйгөөр дараха гэhэн түсэб Франциин правительство зохёожо байна. Де Голль hаяхан Алжир ошожо ерэhэнэйнгээ hүүлээр, «Алжирые сүлөөлхэ национальна фронт» гэдэгые усадхахын тулада алжир арадай тэмсэлые улам хүсэтэйгөөр дараха гэhэн түсэб дурадхахаяа байна гэжэ «Жур де Франс» журнал бэшэнэ.

Алжирта байдаг Франциин правительствын генеральна делегат генерал Салан сэрэгэй шэнэ частьнуудые нэмэжэ эльгээгыт гэжэ гуйгаа, тиимэhээнь лэ Франциин правительство Алжиртахи дайе үргэдхэхэ хүсэлэнтэй гэжэ зарим политическэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Шалтаг бэдэрнэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). «Ливанда байдалай улам гуримгүй боложо байhан дээрэhээ», Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүд Ливанhаа хараалагдаhан түсэбэй ёhoop «гаргагдажа шадахагүйдөө болохонь» гэжэ Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Вашингтонhоо мэдээсэнэ.

«Хэрбээ хүлеэгдээгүй ушарай болоогүй hаань», Холбоото Штадууд октябриин 31 болотор Ливанhаа сэрэгээ гаргахабди гэжэ мэдүүлээд байгаа. Мүнөө гүрэнэй департамент энэ болзор хубилгагдаагүй гэжэ мэдүүлбэшье, hүүлэй 24 часай туршада Ливанда элдэб гуримгүй ушар болоhые харахада, Америкын сэрэгэй зариманиинь октябриин 31-hээ саашашье удаан саг соо тэрэ орон дотор байха баатай болохо гэжэ мэдэрээ ха.

БЭЕЭ ДААhАН ШЭНЭ ГҮРЭН

Африкын үшөө нэгэ гүрэн колониальна дарлалтын гэнжэhээ мултаржа, бэеэ даанхай байдалтай болоо. Энэмнай ямар гүрэн бэ гэхэдэ, урдань Франциин мэдэлдэ байhан Гвинейн республика болоно. Байгша оной сентябриин 28-да, Франциин шэнэ конституци тухай асуудалаар бүгэдэ ниитын асуулта хэгдэхэ үеэр Гвинейн арад зон Франциин засагай зүгhөө заналта хашалтын хэгдэhээр байтарнь Эхэ ороноо бэеэ даанхай байдалтай болгохобди гэжэ нэгэн дуугаар хэлэhэн байха юм. «Гвиней национальна бэеэ даанхай гүрэн болоод, национальна учредительнэ суглаа зарлаhан тухайдаа соносхоно» гэhэн шиидхэбэри октябриин 2-то энэ гүрэнэй парламент абаhан байна. Гвинейн демократическа партиие толгойлогшо Секу Туре түрүүтэй түрүүшын республиканска правительство тэрэ үдэртөө байгуулагдаад, уялгаяа дүүргэжэ эхилээ. Национальна учредительнэ суглаан Гвинейн Республикын конституци зохёожо эхилбэ.

Гвиней гээшэ Африкын баруун эрьедэ байдаг юм. 260 мянган дүрбэлжэн метр газартай, хоёр миллион 500 мянган хүн зонтой. Эдэнэй олонхинь Африкын олон угсаатай негрнүүд болоно. Түб хотонь — далайн порт Конакри. Энэ орон ехэнхидээ хүдөө ажахы эрхилдэг юм. Банан, рис, кофе, хлопок хүдөө ажахыдань гол hуури эзэлнэ. Ороной дундуурхи районуудта ажаhуугшад мал ажал эрхилдэг.

Гвиней байгаалиин баялигаар элбэг. Ороной хэдэ хэдэн нютагуудта боксит олдонхой, мэдэгдэhэниинь 600 миллион тонно болоно. Ерээдүй сагта Гвиней сайрай промышленность ехээр хүгжөөхэ аргатай. Мүн түмэрэй руда бии. 1953 онhоо энээниие малтан абажа эхилээ. Жэл соо 1200 мянган тонно руда абтадаг болонхой.

XIX зуун жэлэй хоёрдохи хахадhаа эхилээд хариин эзэмдэгшэдэй hабарта ороhон энэ ороной байгаалиинь баялиг, арад зониинь хатуу шанга дарлалта доро байгаа. «Франц-обсерватэр» журналай тэмдэглэhэнэй ёhoop, Гвинейн боксит «Соснете де боксит дю миди», «Компани де Фриа» гэдэг Франциин хоёр компаниин мэдэлдэ байhан юм. Эдэнэй акциин ехэнхи хубинь Америкын, Канадын концернүүдэй гарта байгаа. Англиин капиталтай хамжаhан «Компани миньер де Конакри» гэдэг компани түмэрэй рудае эзэлэн абанхай.

Гвинейн байгаалиин баялигые эдлэжэ, угаа ехэ олзо абадаг империалистнууд энэ ороной байдал тухай оройдоошье бододоггүй байба. Энэ орон промышленностиин түүхэй эд үйлэдбэрилдэг, эд бараа худалдан абадаг газар болгогдоhон байгаа. Гвинейн арад зоной байдал үгытэй ядуу, тулюур муу юм. Энээниие эли тодоор гэршэлhэн тоо «Комба» гэжэ Франциин газетэдэ толилогдоо. Мүнөө Гвинейн нэгэ хүнэй жэлэй олзо доход 20 мянган франкhаа дээшэ болоногүй. Профсоюзай тоолоhоной ёhoop, Францида нэгэ хүнэй hара соо амидархын тулада 32 мянган франк хэрэгтэй юм.

Гвинейн бэеэ даанхай гүрэн болоходо, Франциин правительство ехэ дурагүйтэhэн байна. Мэнэ hаяхан бии болоhон республикые бүхы талаарнь хашажа, газардуулхын тулада элдэбын хэмжээ абана. Конакри городто байдаг Франциин правительствын түлөөлэгшэ Ристевуччи гэдэг «Гвинейдэ урьhаламжа үгтэхэеэ болибо, Франциин техническэ мэргэжэлтэд энэ оронhоо гаража ошохо ёhотой» гэхэ мэтээр мэдүүлhэн байна. «Иигэжэ хэhээхэ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, Гвинейн жэшээ бүхы хара Африкые дахуулжа болохо. Энэ гүрэнэй бэеэ даанхай байдалтай болоод байхада, ондоошье газар дайдынхид атаархажа болохо» гээд «Бувель Альзасьен» гэжэ Франциин баруунай газетэ сэхэ мэдүүлнэ.

Теэд эзэмдэгшэдэй hанаашаар болоогүй. Национальна учредительнэ суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Гвинейн правительствые толгойлогшо Секу Туре иигэжэ мэдүүлээ: «Элдэб хойшолонгуудтай юутэйнь бэеэ даанхай байдалые даажа абанабди. Бидэндэ урьhаламжа үгэхэеэ болиходоншье, Франциин юумэ худалдадаг гурим болюулха гэхэ мэтыень зүбшөөнэбди. Манай орон бидэнэрэй мэдэлдэ байhан тула-дань, Франциин захиргаанhаа үлүү hайнаар хүтэлбэрилхэ байхабди».

Империалистнуудай дарлалтаhаа hая мултарhан гүрэнүүд шэнэ гүрэниие ехэтэ hайшаан дэмжээ. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида ороhон Африкын бүлэг гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд Африкада шэнэ гүрэнэй бии болоhые ханангяар тэмдэглээд, Гвинейдэ туhаламжа үзүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Гвиней ошожо, республикын эрилтэ хэрэглэлые хаража үзэхыень Тунис болон Ганын түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн тусхай комиссида даалгагдаа. Энээнэй hүүлээр Африкын гүрэнүүд туhаламжа үзүүлхэ байна. Гвинейн Республикые ООН-до абаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ.

Хариин хэдэ хэдэн гүрэнүүд, тэрэ тоодо Арабуудай Нэгэдэмэл Республика, Гана, Алжирай Республика, Марокко энэ залуу республикые тусхайтаар мэдэржэ, дэмжэhэн байна. Мүн Советскэ правительство Гвинейн Республикые мэдэрhэн тухайгаа мэдүүлээ.

Гвинейн Республикын бии болоhон ушар—эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэлдээ энэ ороной арад зоной туйлаhан ехэ илалта мүн. Африкые колониальна дарлалтаhаа сүлөөлхэ замай шухала шата болоно. Империализмын бии болгоhон колониальна дарлалтада үшөө нэгэ хүсэтэ сохилто хэгдэбэ гээшэ.

А. Красиков.

ГАЗЕТЭДЭ ХЭБЛЭГДЭХЭЭР hАЙН ОЧЕРК БЭШЭХЫН ТҮЛӨӨ КОНКУРС

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделени, «Правда Бурятии», «Бурят Үнэн», «Молодежь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд газетэдэ hайн очерк хэблэжэ байхын тулада конкурс соносхобо.

Конкурс иимэ зорилготой юм: уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэд болон колхознигуудые, мүн интеллигентнэрые олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, газетэнүүдтэ очеркнууд толилжо эхилхэ. Ажахын болон культурна байгуулалтада туйлагдаhан манай амжалтанууд тухай, коммунизм шэн габьяагаар байгуулжа байhан хүнүүд тухай тэдэ очеркнууд соо дэлгэрэнгыгээр, тодо хурсаар, ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэхэ шухала.

Очеркнууд бурядшье, ородшье хэлэн дээрэ абтаха байна. Бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн очеркые «Бурят Үнэн» гү, али «Бурядай Залуушуул» гэжэ газетын редакцида эльгээхэдэ болоно.Ород хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн очеркые «Правда Бурятии» гү, али «Молодежь Бурятии» гэжэ газетын редакцида эльгээхэдэ болоно.

Дүрбэн шан байгуулагдаба. Хэблэгдэhэн очеркдо гонорар үгтэхэhөө гадна, удхынгаашье, уран найруулгынгаашье талаар эрхим hайн гэжэ мэдэрэгдэhэн очерк шагнахын тулада дүрбэн шан тогтоогдобо: нэгэдэхи хоёр шангынь тус бүридөө 750 түхэригэй, хоёрдохи хоёр шангынь тус бүридөө 500 түхэригэй.

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделени, «Правда Бурятии», «Бурят Үнэн», «Молодежь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд hайн очеркнуудые олоор бэшэжэ, энэ конкурсдо үргэнөөр хабаадахыень уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэ болон хүдөө бэшэгшэдые халуунаар уряална.

Конкурсын дүн 1959 оной февраль hарада гаргагдаха юм.

Ажаhуудаг газараа, хэдэг ажалаа, фамили, нэрэ, обогоо гэхэ мэтэ сэд hайнаар, зүбөөр бэшэхыень очеркын авторнуудые редакци гуйжа байна. Республикын газетэнүүдэй редакцинуудай дэргэдэ консультаци эмхидхэгдээ.

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделениин оргбюро, «Правда Бурятии», «Бурят Үнэн», «Молодежь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00861. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №